

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ ДРУКАРСТВА

Факультет ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Кафедра ПОЛІГРАФІЧНИХ МЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПАКОВАНЬ

Проректор
з науково-педагогічної роботи
Уєрин Я. М.
_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

303 Методологія та організація науково-дослідницької діяльності
(код і назва навчальної дисципліни)

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
(рівень вищої освіти)

галузь знань	<u>18</u> <u>Виробництво та технології</u> (шифр і назва)
спеціальність	<u>186</u> <u>Видавництво та поліграфія</u> (шифр і назва)
спеціалізація	_____ (шифр і назва)
вид дисципліни	<u>обовязкова</u> (обов'язкова / за вибором)
мова викладання	<u>українська</u>

Робоча програма з навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-дослідницької діяльності» для аспірантів спеціальності 186 Видавництво та поліграфія

Затверджена гарантом освітньо-професійної програми «Видавництво та поліграфія»

_____
(підпис)

Гавенко С.Ф.
(ініціали та прізвище)

Розробник(и):

Професор, к.т.н., професор, В.З. Маїк

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри ПМТіП
Протокол №5 від «17» червня 2020 року

Завідувач кафедри ПМТіП
(назва кафедри)

_____
(підпис)

С.Ф. Гавенко
(ініціали та прізвище)

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/год.	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:		
– лекційні заняття, год.	36	36
– семінарські заняття, год.		
– практичні заняття, год.	18	18
– лабораторні заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	66	66
– контрольні роботи, к-сть/год.		
– розрахункові (розрахунково-графічні) роботи, к-сть/год.		
– індивідуальне науково-дослідне завдання, к-сть/год.		
– підготовка до навчальних занять та контрольних заходів, год.		
Екзамен		
Залік	+	+

Частка аудиторного навчального часу аспіранта у відсотковому вимірі:
денної форми навчання – 45%;
заочної форми навчання – 45%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-дослідницької діяльності» є сприяння розвитку наукового світогляду і творчого мислення аспірантів, опанування аспірантами методологією і методикою здійснення наукових досліджень з метою підготовки до написання дисертаційної роботи, наукових праць та систематичного здійснення науково-дослідної роботи, формування навичок участі та пошуку грантів і стипендій для молодих вчених. Робоча програма передбачає формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

1. Засвоїти поняття про науку та відомості про стан сучасної науки в Україні та світі.
2. Засвоєння теоретичних основ методології та організації науково-дослідницької діяльності, змісту та структури процесу наукового дослідження.
3. Застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження.
4. Розроблення етапів та форм процесу наукового дослідження.
5. Ознайомитися з електронними та Інтернет-ресурсами інформації, засвоїти систему роботи з бібліотечно-бібліографічними джерелами інформації.
6. Розвиток навичок планування ефективної індивідуальної наукової роботи.
7. Формування навичок участі та пошуку грантів і стипендій для молодих вчених.
8. Оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у аспірантів компетентностей:

загальних:

- здатність працювати з міжнародними науковими товариствами, презентувати та публікувати свої наукові результати однією з іноземних мов європейського простору; спілкуватися з академічним товариством та громадськістю, колегами, державною (українською) мовою (ЗК1).

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; знати принципи оформлення наукових публікацій (ЗК2);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових та складних ідей (ЗК3)
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми видавничо-поліграфічного та пакувального виробництва (ЗК5);

фахових:

- здатність до розроблення наукових і методологічних основ проектування, створення, дослідження і впровадження у виробництво нових технологій, устаткування, поточкових ліній, друкованих, електронних мультимедійних та інтерактивних видань, пакувань, матеріалів та технологічного забезпечення якості видавництва та поліграфії (СК2);
- здатність застосовувати відповідні математичні, наукові і технічні методи, інформаційні технології, експертні системи та прикладне програмне забезпечення для вирішення інженерних і наукових завдань у видавничо-поліграфічній та пакувальній галузі (СК3);
- здатність до розроблення нових та вдосконалення існуючих моделей, методів, засобів, процесів видавничо-поліграфічного та пакувального виробництва, які забезпечують створення нових та розвиток існуючих технологій розробки, виготовлення, оздоблення та використання друкованих і електронних видань, пакувань, аудіо- та відеоінформації, мультимедійних продуктів. Володіння навичками розроблення та дослідження моделей і методів оцінювання та забезпечення якості, підвищення надійності технологічних процесів, функціональної безпеки видавничо-поліграфічних систем та пакувальної продукції (СК4);
- здатність ініціювати, розробляти та реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти, планувати й організовувати роботу дослідницьких колективів. Володіння методами планування та проведення експериментів (у т.ч. активних, пасивних, імітаційних), статистичної обробки їх результатів (СК5);
- здатність використовувати у професійній діяльності знання з різних наук, переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми видавничо-поліграфічної галузі (СК6).

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі програмні результати навчання:

- знати наявні, виявляти нові, перспективні науково-прикладні проблеми видавничо-поліграфічного та пакувального виробництва, визначати і враховувати їх міжгалузевий та глобальний контексти, визначати методи і засоби розв'язання вказаних проблем (РН1);
- володіти сучасною, орієнтованою на галузеву проблематику методологією теоретичного та експериментального дослідження процесів та виробів видавничо-поліграфічного та пакувального виробництва, методами аналізу й інтерпретації його результатів, здійснювати наукові дослідження, узагальнення їх результатів, формулювання та обґрунтування висновків та пропозицій щодо впровадження досліджень, проводити інноваційну діяльність задля отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері видавництва і поліграфії та в ширших мультидисциплінарних контекстах (РН2);
- формулювати й увиразнювати результати власних досліджень представляти результати дослідження у формі наукових звітів, статей, доповідей тощо для їх широкої апробації у вітчизняних та міжнародних фахових інформаційних ресурсах державною, англійською та/або іншою іноземною мовою з дотриманням принципів академічної доброчесності (РН3);
- застосовувати принципи, методи, засоби та технології системно-структурного підходу, теоретичних та емпіричних досліджень, здійснювати системні дії під час реалізації наукових досліджень та креативності (РН5);

- застосовувати методики та технології побудови математичних моделей та верифікації результатів досліджень, експертні системи, інформаційні технології опрацювання даних та методів оптимізації для прийняття оптимальних рішень, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних технологій та виробів видавництва, поліграфії та паковань і дотичних міждисциплінарних напрямках (РН6);
- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проєкти, які дають змогу переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми видавництва та поліграфії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів(РН7);
- знати та розуміти структуру та функції загальнонаукової філософської концепції наукового світогляду, ролі науки, її впливу на суспільні процеси та розвиток сучасної цивілізації; розуміти необхідність постійного особистісного та професійного саморозвитку та вдосконалення підходів під час наукової, дослідницької, викладацької та інноваційної діяльності (РН10).

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Філософія і наукове пізнання	Методологічні принципи написання дисертаційної роботи
2.		Прикладні аспекти формування наукових публікацій
2.		Науково-технічні і патентні інформаційні ресурси

3. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія та організація проведення наукових досліджень» розкриває особливості науково-дослідної роботи як головного джерела набуття, примноження, оновлення людських знань, продуктивної сили, що суттєво впливає на соціально-економічний розвиток країни; висвітлює найважливіші підходи до формування особистості вченого, оптимальної організації його праці. Значне місце в дисципліні відведено основам методології досліджень, типології методів наукового пізнання, розкриттю основних способів і прийомів емпіричного та теоретичного рівнів дослідження, технології їх практичного використання у науковій діяльності.

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Лекційні заняття

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Вступ. Загальні відомості про дисципліну. Зміст дисципліни, призначення, предмет і наукова база її вивчення.	2
2	Організація наукової діяльності в Україні.	2
3	Особливості організації наукової діяльності у закладі вищої освіти.	2
4	Види наукових досліджень	2
5	Форми наукового знання	2
6	Методологія і методи наукового дослідження.	2
7	Наукові методи емпіричних досліджень	2
8	Обробка і систематизація знань емпіричного рівня наукового дослідження	2
9	Методи і форми пізнання теоретичного рівня наукового дослідження.	4
10	Евристичні методи наукових досліджень	2
11	Організація наукової роботи вченого	2

12	Структура дослідження: обґрунтування актуальності теми дослідження, його мети і завдання	2
13	Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2
14	Наукова організація процесу дослідження	4
15	Оформлення та впровадження результатів наукових досліджень	2
16	Основи наукової етики	4
Усього годин		36

4.2. Практичні заняття

№ п/п	Зміст (теми) занять	Кількість годин
1	Місце і роль науки і наукових досліджень у сучасному світі. Специфіка науково-дослідної діяльності. Види та ознаки наукових досліджень	2
2	Організація наукової діяльності в Україні	2
3	Організація виконання наукових проектів	2
4	Загальна методологія наукового дослідження. Організація наукової діяльності	2
5	Теоретичні методи наукового дослідження	2
6	Технологія наукового дослідження	2
7	Етапи наукового дослідження	2
8	Інформаційний супровід наукових досліджень. Бібліографічні та реферативні бази даних. Наукометричні показники, їх зміст і значення	2
9	Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень. Оформлення звіту про науково-дослідну роботу	2
Усього годин		18

4.3. Самостійна робота

№ п/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Зародження й розвиток наукових знань	2	2
2	Організація та управління наукою в Україні	2	2
3	Наукова школа: структура, функції та основні ознаки.	2	2
4	Управління науково-дослідними і конструкторськими роботами	2	2
5	Характеристика інноваційної інфраструктури	2	2
6	Основні етапи та форми процесу наукового дослідження	4	4
7	Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень	4	4
8	Методи емпіричних досліджень	4	4
9	Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2	2
10	Методика збору наукової інформації	2	2
11	Дослідно-конструкторські роботи	2	2
12	Регулювання багатостороннього науково-технічного та промислового співробітництва	2	2
13	Формулювання теми, мети і завдання дослідження	4	4
14	Опис питання, на вирішення якого спрямований проект	4	4
15	Технічне порівняння, переваги та недоліки технічного рішення	4	4
16	Технічний опис вирішення проблемного питання.	6	6
17	Опис результатів покращення у технічній та діловій сфері	4	4
18	Складання плану-графіку технічних робіт	4	4

19	Огляд ситуації щодо конкуренції: Опишіть конкурентне середовище. Включіть інформацію про конкретних конкурентів, їхні технології і опис вашої конкурентної переваги.	4	4
20	Основні технічні та комерційні результати проекту	4	4
21	Впровадження результатів наукових досліджень у практику	2	4
Усього годин		66	66

5. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ЗНАТЬ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента та виконання конкретної практичної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття.

Модульний контроль проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Максимальна оцінка в балах		
Поточний контроль (ПК)	Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліну
50	50	100

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Тестові завдання до курсу.
3. Методичні вказівки

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.
2. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень. Навчальний посібник. Х.: НТУ «ХПІ». 2009. 142 с.
3. Корбутяк В.І. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 176 с.
4. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2011. 178 с.
5. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С., Шостак В.В. Основи наукових досліджень. Підручник. К.: Знання, 2007. 270 с.
6. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи. Навч. посіб. Для студ. та викл. ВНЗ / Київ. Держ.лінгв. ун-т. К.: Форум, 2000. 270 с.
7. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. К.: Вища школа, 1997. 271 с.
8. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття: Терміни та визначення: Вид. офіц. К.: Держстандарт України, 1994. 53 с.
9. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види: Терміни та визначення: Вид. офіц. К.: Держстандарт України, 1995. 47 с.
10. ДСТУ 3582-97. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. Введ. 01.07.98. К.: Держстандарт України, 1998. 16 с.

11. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис: Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи: Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, ІДТ): Вид. офіц. К.: Держспоживстандарт України, 2007. 86 с.
12. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертаційно Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2007. №6 (92) . С.9-16.
13. Арутюнов В.Х., Мішин В.М., Свінцицький В.М. Методологія соціально - економічного пізнання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. 353 с.
14. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учеб. пособие. К.: МАУП, 2004. 216 с.

Допоміжна

1. Філінюк А.Г. Наукова робота студента: метод. рек. для студ. і магістрантів усіх спец. і форм навчання. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2007. 74 с.
2. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-метод. пособие / Пер. с итал. М.: Книжный Дом „Университет”, 2003. 240 с.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Антоненко І.П., Баркова О.В. Каталогізація електронних ресурсів: Наук.-метод. посібник. К.: НБУВ, 2007. 115 с.

10. УЗГОДЖЕННЯ З ІНШИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ

№ п/п	Назва навчальної дисципліни, щодо якої проводиться узгодження	Прізвище та ініціали викладача	Підпис
1	Науково-технічні і патентні інформаційні ресурси	Репета В.Б.	
2	Прикладні аспекти формування наукових публікацій	Сельменська З.М.	